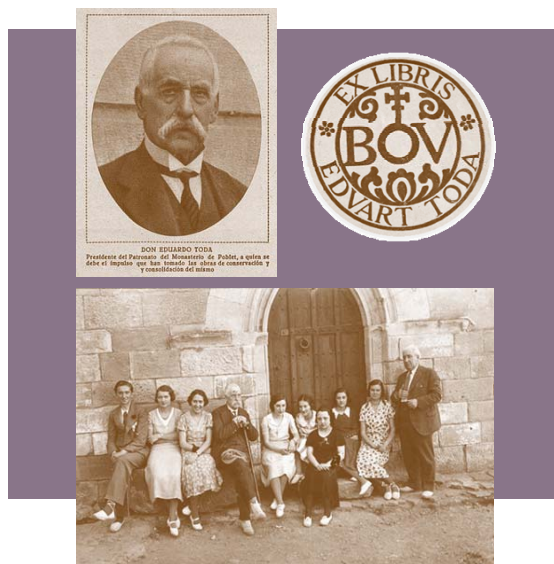

EDUARD TODA

(1855-1941)

Petita mostra bibliogràfica

febrer - març de 2017

DON EDGARDO TODA
Presidente del Patronato del Monasterio de Poblet, a quien se
debe el impulso que han tomado las obras de conservación y
reconstrucción del mismo

 UNIVERSITAT DE
BARCELONA
Facultat de Biblioteconomia
i Documentació

Toda amb l'uniforme de vicecònsol (1883?).
(Fotògraf: Miquel Martínez. Institut Municipal
de Museus, Reus, 13.865).

El 2016 Reus ha celebrat l'Any Toda, dedicat a recordar, en el setanta-cinquè aniversari de la seva mort, la figura d'Eduard Toda (1855-1941), un dels seus fills il·lustres. Diplomàtic, egipciòleg, escriptor i historiador, Toda també va redescobrir i divulgar l'alguerès, va reconstruir i restaurar Escornalbou i Poblet i va donar un gran impuls a la recuperació del patrimoni arqueològic de Tarragona, va compilar bibliografies, va ser un bibliòfil i un mecenes exemplar i va tenir una llarga relació amb l'Escola de Bibliotecàries. Va ser arran de les seves generoses donacions a la Biblioteca de Catalunya que va entrar en contacte amb l'Escola quan encara depenia de la Mancomunitat de Catalunya. A partir de 1926 i fins a 1932, les alumnes del centre fan estades al seu castell d'Escornalbou, on aprenen les beceroles de la restauració de documents. Per agrair-li la dedicació, el 1927 la Diputació el nomena professor honorari de l'Escuela Superior para la Mujer, que era el nom de la institució durant la dictadura de Primo de Rivera; el curs 1929-1930 l'assignatura de restauració entra a formar part del pla d'estudis i Toda passa a ser professor numerari. Poc després, quan Jordi Rubió dirigeix l'Escola de Bibliotecàries, la seva situació s'acaba de regularitzar, i durant aquests anys —de gener de 1934 fins al 1937, en plena guerra—, les alumnes l'ajuden en la tasca de catalogar la biblioteca pobletana. Continuarà com a professor de l'Escola fins al final de la guerra, però el curs 1937-1938 la manca de salut i la protecció del patrimoni el retenen a Poblet, on s'havia instal·lat, a inici dels anys trenta, per dirigir-ne la restauració. Quan les tropes franquistes arriben al cenobi, hi troben

“... un remanso de paz, en el que les recibía un anciano correctísimo y distante con perfecta cortesía. No hablaba de guerra ni parecía depender de nadie. Él estaba allí *gratia Dei*, como aquellos antiguos nobles catalanes que se titulaban condes *por la gracia de Dios*, pues consideraban que lo eran antes de que hubieran reyes para poder nombrarlos. El Poblet de Toda no pertenecía al mundo ni al tiempo.” (Luís Monreal y Tejada, *Arte y guerra civil*, (1999).

Toda va morir al monestir de Poblet, on està enterrat, el 26 d'abril de 1941.

La mostra bibliogràfica complementa els plafons que l'acompanyen i que narren l'activitat de Toda com a bibliòfil i mecenes, i la relació que va tenir amb l'Escola de Bibliotecàries. A les vitrines podeu veure els llibres de Toda i sobre Toda que hi ha a les biblioteques de la Universitat de Barcelona (UB); n'han quedat exclosos els centenars d'articles que va publicar a la premsa i a revistes generals i especialitzades, i que es poden recuperar a les bibliografies de Dolores Ferré Florit i Dolors Pujol i a la tesi de Jordina Gort. Tampoc no s'hi mostren els nombrosos treballs sobre aquest personatge singular que s'han publicat en forma d'article, en volums miscel·lanis, etc., ni els títols de la seva propietat que es conserven a la Biblioteca de Reserva de la UB (vegeu el *Blog de Reserva*, <https://blocbibreserva.ub.edu/>). A les vitrines dedicades a Escornalbou i Poblet, s'hi han inclòs alguns documents —fotografies i cartes— que es conserven a l'arxiu de la Facultat i que són testimoni de la prolongada i afectuosa relació que va mantenir amb l'Escola de Bibliotecàries en les tres primeres etapes de la seva història.

L'exposició ha estat possible gràcies a les biblioteques de la Universitat que ens han prestat els materials que s'hi exhibeixen, i a les Biblioteques Municipals de Reus, que ens han cedit temporalment els plafons.

Assumpció Estivill Rius
Gener de 2017

OBRES D'EDUARD TODA AL CATÀLEG DE LES BIBLIOTEQUES DE LA UB

A continuació s'anoten les descripcions de les obres de Toda que s'exposen a les vitrines i que són les que figuren en el catàleg de les biblioteques de la Universitat de Barcelona. En primera instància, s'agrupen per les matèries de què tracten que, al seu torn, s'ordenen pel lloc que ocupen, prioritàriament, en les etapes de l'activitat de l'autor: l'Extrem Orient; Egipte; Sardenya; l'experiència consular; Escornalbou, Santes Creus i Reus; Poblet. Dins de cada categoria, l'ordenació és la cronològica. Les descripcions inclouen la biblioteca propietària de l'exemplar exposat i el topogràfic corresponent, i es complementen amb un comentari sobre el contingut de l'obra, les circumstàncies en què es va escriure, etc.

Entre les publicacions sobre Escornalbou i Poblet, hi ha una selecció dels documents que es conserven a l'arxiu de la Facultat. Fotografies i cartes fan referència a la relació que l'Escola de Bibliotecàries estableix amb el senyor d'Escornalbou cap a l'any 1923 i que, sortejant totes les vicissituds per les que passa el centre, arrossegat pels canvis polítics dels anys vint i trenta, es mantindrà, obstinada i constant, fins al final de la guerra civil.

L'Extrem Orient

- 1882 *Annam and its minor currency* / by Ed. Toda. — Shangai : Noronha & Sons, 1882. — 261 pàgines : il·lustracions ; 24 cm.
Lletres-Central-Dipòsits: 147/2/7.

En les estades a la Xina, el Japó, Corea, Annam, Siam i Egipte, Toda va reunir una gran col·lecció de monedes que es van dipositar, entre altres institucions, al Museo Arqueológico Nacional. Aquest llibre, centrat en les monedes d'Annam, part de l'actual Vietnam, comença amb una introducció històrica i geogràfica del país, amb taules cronològiques de les distintes dinasties, i s'endinsa, després, en un estudi numismàtic molt detallat de les monedes de la regió. Per acabar, inclou nombroses il·lustracions que exemplifiquen les monedes descrites.

- 1887 *La vida en el celeste imperio* / por Eduardo Toda ; ilustraciones de José Riudavets. — Madrid : El Progreso Editorial, 1887. — 339 pàgines : il·lustracions ; 21 cm.

Lletres-Central-Dipòsits: R-13544.

L'obra pertany a la categoria de la literatura de viatges i mostra aspectes de la història i la geografia del país, l'economia, el comerç, la religió, la societat, els costums, etc. A diferència d'altres llibres de viatges de Toda, que són recopilacions dels articles que anava publicant durant l'estada, aquest no recull treballs anteriors, sinó que està redactat a posteriori, i el publica cinc anys després del retorn de la Xina.

- 1890 *El Asia oriental : el imperio chino, la Corea, el Japón* / por Eduardo Toda. — Madrid : El Progreso Editorial, 1890. — vii, 815 pàgines : il·lustracions, mapes, taules ; 27 cm. — Tercera sèrie, tom 1, dedicat a Àsia de: *Nueva geografia universal : la tierra y los hombres* / por Eliseo Reclus. — L'obra consta d'11 volums.

Lletres-Central-Dipòsits: 148/1/9.

Els anys passats a l'Extrem Orient i el coneixement que tenia de la història, els costums, la societat, les llengües, etc., de la regió, van facilitar la col·laboració amb Elisée Réclus, geògraf de prestigi, escriptor i anarquista que va tenir una gran influència en el moviment anarquista a Catalunya.

- 1992 *Viatge a la Xina* / Eduard Toda i Güell ; [introducció: Eduardo Toda Oliva] ; [comentari: Dolors Folch]. — Barcelona : Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General del Patrimoni Cultural, 1992. — 75 pàgines : il·lustracions, facsímils ; 23 x 25 cm.
Filosofia, Geografia i Història: 910.4 (51) Tod.

Editat per Dolors Folch, el llibre inclou el facsimil de la part relativa a la Xina del manuscrit "Diari del viatge de Eduardo Toda Güell a China y a Egipto". El manuscrit, que es reproduceix en el recto dels fulls, és majoritàriament en castellà amb algun fragment en anglès; en les pàgines del verso es dona la transcripció del text original i la traducció catalana.

Egipte

- 1886 *Sesostris* / por Eduardo Toda. — Madrid : Tip. de Manuel Ginés Hernández, 1886. — 63 pàgines : il·lustracions ; 23 cm. — (Estudios egiptológicos)
Lletres-Central-Dipòsits: FA-127/17.
- A mitjan d'abril de 1884 Toda arriba a El Caire com a vicecònsol, i al cap de tres setmanes ja emprèn un viatge a les piràmides de Gizeh. Durant els dos anys que roman a Egipte participa en les excavacions del professor Gastone Maspero, director dels museus de Gizeh i Bülāq i cap del servei dels Museus d'Egipte, i d'elles procedeixen moltes de les peces que porta d'aquell país —incloses diverses mòmies— que estan dipositades al Museo Arqueológico Nacional i, en una petita part, a la Biblioteca Museu Balaguer de Vilanova i la Geltrú. Per aquestes activitats que, com diu Josep Padró, va fer de manera seriosa i exemplar, se'l reconeix com a primer egiptòleg de l'estat. *Sesostris* és el testimoni de les excavacions realitzades amb Maspero en els santuaris de Luxor el 1886. Hi parla de l'estàtua del faraó a Luxor, de la seva tomba a Bülāq, de les guerres en què va participar.
- 1887 *La muerte en el antiguo Egipto* / por Eduardo Toda. — Madrid : Tip. de Manuel G. Hernández, 1887. — 148 pàgines ; 23 cm. — (Estudios egiptológicos)
Biblioteconomia: Vitrina 902 Tod.
- Segons Jordina Gort, aquesta obra, juntament amb les altres que publica sobre la Xina i Egipte, el situa entre els renovadors de la historiografia i l'antropologia en la línia que despuntava en altres països europeus. L'escriu, al retorn d'Egipte a partir de les notes manuscrites que es conserven al Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC, Madrid), i té interès des del punt de vista arqueològic i de l'antropològic.
- 1887 *Catálogo de la colección egípcia* / por Eduardo Toda. — Madrid : Biblioteca-Museo Balaguer (Impr. y Fundición de Manuel Tello), 1887. — 48 pàgines
Lletres-Central-Dipòsits: R-27673.
- El llibre consisteix en el catàleg de la col·lecció que Toda va donar a la Biblioteca Museu Balaguer. Ben organitzada per temes —les mòmies, el panteó, els amulets i els símbols, els genis funeraris, les estàtues funeràries, i objectes variats—, la publicació s'enceta amb la conferència que Toda va fer sobre Egipte, a la Biblioteca Museu, amb motiu de la donació, i es clou amb una cronologia de les dinasties d'Egipte.

- 1891 Rawlinson, George
- Historia del antiguo Egipto* / por Jorge Rawlinson ; versión española y apéndice por Eduardo Toda. — 3ª ed. — Madrid : El Progreso Editorial, 1891. — XVI, 430 pàgines, 13 fulls de làmines : il·lustracions, mapes ; 21 cm. — (Historia de las naciones)
Lletres-Central-Dipòsits: R-16439.
- Toda és el traductor de *History of Ancient Egypt*, de Rawlinson (1881). També és l'autor de l'apèndix sobre "Las momias reales de Bulaq", en el qual fa un estudi detallat de les mòmies que es conserven al museu de Bülāq.
- 1991 *L'antic Egipte : documentació manuscrita* / Eduard Toda ; estudi i edició per Trinidad Montero ; pròleg i supervisió per Josep Padró. — Barcelona : AUSA, 1991. — 180 pàgines : il·lustracions — (Orientalia barcinonensia ; 8). — Textos en català i castellà.
Filosofia, Geografia i Història: Arq 3.5 (28) Tod.
- El llibre consisteix en l'edició del material inèdit sobre Egipte elaborat per Eduard Toda en les seves excavacions a Egipte. El manuscrit es conserva al CSIC (Madrid), on probablement el va dipositar el seu fill, Eduard Toda Valcárcel, quan, en els anys quaranta i ja mort el pare, els va rebre del Patronat de Poblet. En el pròleg, Padró reivindica la importància i la seriositat que tenen, per a l'egiptologia, els treballs todians.
- ## Sardenya
- 1888 *L'Alguer : un poble català d'Itàlia* / per Eduard Toda. — Barcelona : La Renai-xensa, 1888. — 200 pàgines ; 21 cm.
Filosofia, Geografia i Història: 11-3-19a.
- El 1887 va destinat, com a cònsol, a Càller i, a instàncies de Marià Aguiló, s'interessa per l'Alguer, on redescobreix la cultura catalana de Sardenya i la divulga mitjançant nombrosos articles i conferències i alguns llibres: *L'Alguer: un poble català d'Itàlia* (1888), *La poesia catalana a Sardenya* (1888), *Recorts catalans de Sardenya* (1903), *Bibliografia espanyola de Cerdeña* (1890).

1888 *La poesia catalana a Sardenya* / per Eduart Toda. — Barcelona : La Il·lustració Catalana, [1888]. — 132 pàgines ; 19 cm.
Lletres-Central-Dipòsits: R-4317.

Com en el cas dels altres treballs que parlen de la influència cultural catalana a Sardenya, el llibre és fruit de les seves estades a l'illa entre 1887 i 1889. Hi recopila els articles que va publicant a la revista *La Il·lustració Catalana*, de l'amic Francesc Matheu, entre el 1887 i el 1888.

1890 *Bibliografía española de Cerdeña* / por Eduardo Toda y Güell. — Madrid : Tip. de los Huérfanos, 1890. — 326 pàgines ; 27 cm.

Biblioteconomia: Vitrina 013 Tod.

L'obra recopila la bibliografia publicada a Sardenya que té a veure, ja sigui per la procedència dels autors ja sigui per la temàtica, amb la corona catalanoaragonesa o amb Espanya. El 1887 va obtenir el premi de bibliografia de la Biblioteca Nacional, un guardó que, instituit el 1856, va donar un gran impuls a treballs de caire bibliogràfic. A més de Toda, van rebre el premi Marià Aguiló (1860), Bartolomé José Gallardo (1861), Francisco Escudero (1863), Cristóbal Pérez Pastor (1885, 1888, 1890, 1892, 1893 i 1897), Julián Catalina García (1887), José Ribelles (1905), Manuel Jiménez Catalán (1914, 1915 i 1918) i Agustín Millares Carlo (1929), entre molts altres. Els premis es van atorgar, amb alguna interrupció, fins a 1953, i recentment s'han tornat a convocar.

1903 *Recorts catalans de Sardenya* / per Eduart Toda. — Barcelona : La Il·lustració Catalana, [1903]. — 156 pàgines ; 20 cm.

Lletres-Central-Dipòsits: R-4563.

Com en el cas de *La poesia catalana a Sardenya*, els capítols que conformen *Recorts catalans de Sardenya* els publica prèviament a la revista *La Il·lustració Catalana*.

1927-31 *Bibliografía española d'Itàlia : dels orígens de la impremta fins a l'any 1900.* — Castell de Sant Miquel d'Escornalbou, 1927-1931 (Barcelona : Impr. Vidal-Güell). — 5 volums : il·lustracions, facsímils.

Biblioteconomia: Vitrina 015 (450) Tod.

El repertori recull uns 6.200 títols d'obres d'autors espanyols impresos a Itàlia, de traduccions italianes d'obres espanyoles i d'obres italianes sobre Espanya. Com en el cas de la *Bibliografía española de Cerdeña*, el seu objectiu és testimoniar la influència catalanoaragonesa i espanyola en el territori italià i, en paraules de Pla, és un "autèntic monument a les relacions italo-espanyoles". Toda també va aplegar una col·lecció de més de 3.000 volums, dels descrits en el repertori, que va adquirir la Biblioteca de Catalunya a mitjan dels anys trenta; tot i que, inicialment, havia de ser una donació, Toda va perdre una part important de la fortuna amb la fallida dels bancs de Catalunya i de Reus i necessitava cabals per mantenir un cert tren de vida i també per col·laborar al finançament de la restauració de Poblet.

2009 *Cortes españolas de Cerdeña : edició íntegra del manuscrit inèdit* / Eduard Toda i Güell ; a cura de Joan Armangué i Herrero. — Càller : Arxiu de Tradicions de l'Alguer, 2009. — 79 pàgines ; 21 cm. — (Biblioteca Eduard Toda ; 2). — Text en castellà, introducció i notes en català.

Filosofia, Geografia i Història: 342.533(450.88) Tod.

Edició de la memòria inèdita que Toda va lliurar al Congrés dels Diputats sobre les corts catalanoaragoneses i espanyoles de Sardenya com a resultat de l'encàrrec del Ministeri d'Estat per a qui havia d'investigar la història de la dominació espanyola a l'illa. L'informe comença amb la presa de Càller el 1327 per l'exèrcit de l'infant Alfons d'Aragó i arriba fins al final del segle XVII.

2009 *Memoria sobre los archivos de Cerdeña : edició íntegra del manuscrit inèdit* / Eduard Toda i Güell ; a cura de Luca Scala. — Càller : Arxiu de Tradicions, 2009. — 116 pàgines ; 21 cm. — (Biblioteca Eduard Toda ; 1). — Text en castellà, introducció i notes en català.

Filosofia, Geografia i Història: 930.25(450.88) Tod.

Edició de la memòria inèdita que Toda va lliurar al Ministre d'Estat sobre els arxius de Sardenya en compliment de l'encàrrec rebut, mentre hi exercia de cònsol, d'investigar els arxius sards i el seu contingut per escriure la història de la relació d'Espanya amb l'illa.

La memòria es conserva a la Real Academia de la Historia. Una vegada acabada aquesta missió, torna com a cònsol a Càller, d'on portarà, com apunta en el seu dietari, "vint mil documents històrics nacionals" —les actes dels parlaments sards—, que dipositarà al Congrés dels Diputats, que li havia encomanat de localitzar la documentació.

L'experiència consular

- 1889 *Derecho consular de España*. — Madrid : El Progreso Editorial, 1889. — XIX, 407 pàgines ; 23 cm.
Dret: Mao/43.

Aquest extens tractat, fruit de l'experiència diplomàtica adquirida en tants destins, el va redactar en les estades a Madrid, probablement entre els tres viatges que va fer a Sardenya entre 1887 i 1889. L'obra li va ser encarregada per reial ordre del Ministerio de Estado.

Escornalbou

- 1926 *Història de Escornalbou* / Eduard Toda y Güell. — Tarragona : Reial Societat Arqueològica, 1926. — 303 pàgines ; 21 cm.
Lletres-Central-Dipòsits: R-24080.

Retirat de la carrera consular i la diplomàcia, el 1901 entra a treballar a la companyia basca Naviera Sota y Aznar, i estableix la residència a Londres. La fortuna que acumula li permet comprar, el 1907, el castell d'Escornalbou — un antic monestir agustinà, del segle XII, que posteriorment havia ocupat una comunitat de franciscans—. De retorn a Catalunya cap a 1919, Toda s'instal·la, amb la seva magnífica biblioteca, al castell que ha anat restaurant, moblant i decorant amb peces de les seves col·leccions, i el converteix en lloc de reunió d'intel·lectuals; també hi rep cada any les alumnes de l'Escola de Bibliotecàries, i aprofita les estades per iniciar-les en la restauració de documents. Interessat per la història d'Escornalbou, publica una sèrie d'articles sobre aquest tema al *Butlletí Arqueològic* de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense que, poc després, veurà la llum en forma de llibre. El 1984 el Centre de Lectura de Reus en va publicar una edició facsimil.

- 1984 *Història d'Escornalbou* / Eduard Toda i Güell ; pròleg a cura de Carles Maristany i Tió. — Reus : Edicions del Centre de Lectura, 1984. — x, 303 pàgines ; 22 cm. — (Assaig (Centre de Lectura, Reus) ; 14). — Facsimil de: Tarragona : Reial Societat Arqueològica, 1926.
Filosofia, Geografia i Història: BA 726.7(46.71) Tod

Documents de l'arxiu de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació que fan referència a les estades de les alumnes de l'Escola de Bibliotecàries a Escornalbou

- 1923, 6 de febrer, Castell d'Escornalbou. *Carta d'Eduard Toda a Jaume Massó i Torrents, professor de l'Escola de Bibliotecàries i inspector de la Biblioteca de Catalunya*, agraint-li que, en nom de la institució, l'hagi invitat a donar una conferència a les alumnes. Proposa parlar de "La formació de col·leccions", un tema que li sembla més adequat que l'opció de parlar de Bibliografia, i esbossa els punts que tractarà en la xerrada.

- 1923, 12 d'abril, Castell d'Escornalbou. *Carta d'Eduard a Lluís Segalà, director de l'Escola*, oferint-li, poc després d'haver donat la primera conferència al centre, uns armaris-libreria per a l'Escola i invitant-lo a anar al castell, amb algunes alumnes, perquè puguin triar llibres per a l'Escola. A inici de juny de 1923, un grup d'alumnes i professors van fer la primera visita a Escornalbou; formaven part de la comitiva Lluís Segalà, Ramon d'Alòs-Moner, professor de l'Escola i adjunt de la Biblioteca de Catalunya, la bibliotecària Josefina Coll i Alentorn i les alumnes de tercer curs Aurèlia Sabanés i Maria d'Abadal.

- 1926, 13 de maig, Castell d'Escornalbou. *Carta d'Eduard Toda a Lluís Segalà*, explicant-li el trasllat des de l'estació de l'Argentera fins al castell de les alumnes i els professors que hi faran estada. Aquesta és la primera de les anades anuals a Escornalbou que es prolongaran fins a 1932. Sovint hi pujaven dos grups d'alumnes que s'hi quedaven entre quatre i sis dies. Al castell, Toda els feia classe de restauració de documents, i aprofitaven el viatge per visitar les biblioteques de la zona (Reus, Valls i Tarragona) i els monestirs de Poblet i Santes Creus.

1926, 23 de maig, Castell d'Escornalbou. *Carta de Jaume Barrera, professor de l'Escuela Superior para la Mujer, a Lluís Segalà*, saludant-lo des d'Escornalbou i anunciant-li que perllonguen l'estada un parell de dies. La carta va signada també per la secretària de l'Escola, Joana Casals, i per les alumnes que passen un dies al castell: Mercè Barjau, Teresa Malagelada, Maria Coromines, Concepció Catarineu, Consol Puig, Pilar Bertran i Dolors Biader. Totes elles surten a la fotografia següent feta al castell d'Escornalbou durant el sojorn.

1926, maig, Castell d'Escornalbou. *Fotografia de l'excursió al castell d'Escornalbou d'un grup d'alumnes de l'Escola acompanyades de Jaume Barrera*. Les alumnes són les mateixes que signen la carta anterior. Assegudes a la primera fila, d'esquerra a dreta, Dolors Biader i la secretària Joana Casals. Asseguts al pedrís, Cosme Oliva, Jaume Barrera, tres persones no identificades, Teresa Malagelada, Eduard Toda, Concepció Catarineu, Mercè Barjau i Pilar Bertran.

1927-1928? Castell d'Escornalbou. *Fotografies de grups d'alumnes al castell d'Escornalbou*. En algunes de les imatges, les noies van disfressades per representar obres i personatges literaris; amb aquestes petites escenificacions volien agrair l'hospitalitat del senyor del castell.

1931, 9 de juliol, Biblioteca de Catalunya. *Carta de Jordi Rubió, director de l'Escola, a les alumnes de tercer curs de l'Escola que fan una estada a Escornalbou amb la secretària Joana Casals*. Els agraeix la carta que li han enviat i expressa el desig de compartir amb elles, si Escornalbou no fos tan lluny, alguna de les estones que passen al castell. Els recorda que el sojorn és un dels darrers actes que fan com a grup, però que encara es retrobaran a l'Escola, quan les dues alumnes que van a Anglaterra amb una pensió d'estudi —Justa Balló i Isabel Iglésias— retornin a Barcelona. Envia records per al senyor Toda, però no li vol escriure cap nota d'agraïment, ja que les paraules sobren quan ell mateix és testimoni directe de l'alegria de les alumnes.

Santes Creus i Reus

1929 *Monestir de Santes Creus : seixanta quatre il·lustracions* / amb text de Eduard Toda. — Barcelona : Verdager, 1929. — XXII, 64 pàgines de làmines ; 16 cm. — (Catalunya artística ; 2). — Introducció en català, castellà, francès i anglès.

Filosofia, Geografia i Història: BA C 263/27.

Primer com a vocal de la Comissió de Monuments de Tarragona, a la qual accedí el 1920 en qualitat de membre de la Real Acadèmia de la Història, després com a vicepresident de l'organisme (1924), i finalment com el seu president (1927), Toda va tenir un paper destacadíssim en les activitats de la Comissió tot impulsant el rescat i la restauració del patrimoni tarragoní, des de l'Arc de Berà, la Torre dels Escipions, el fòrum i les muralles romanes de Tarragona fins als monestirs de Poblet i Santes Creus. Sent president de la Comissió de Monuments, el 1931 va promoure la creació del Patronat de Santes Creus, que va presidir Pere Lloret, amb el mateix Toda de vicepresident. En aquest document fa un breu esbós de la història del monestir, les seves tombes i la biblioteca, i l'il·lustra amb 64 fotografies del cenobi.

1930 *Los convents de Reus y sa destrucció en 1835 : francescans de Santa Maria de Jesús, carmelitas de Sant Joan, patils del Seminari, monjas Carmelitas* / Eduard Toda y Güell. — Reus : Revista del Centre de Lectura, 1930. — 166 pàgines, 4 pàgines de làmines : il·lustracions ; 28 cm.

Filosofia, Geografia i Història: D.H. 271 (467.1) Tod.

El llibre s'emmarca en l'interès de Toda per la recuperació històrica: Escornalbou, Poblet..., i ara els convents de Reus durant els aldarulls de 1835. El 1884 ja havia publicat un parell d'articles sobre el tema a *La Il·lustració Catalana*, i posteriorment en publica una altra sèrie a la *Revista del Centre de Lectura* abans de transformar-los en un llibre.

Poblet

- 1883 *Poblet ; Recorts de la Conca de Barberá* / Eduart Toda Güell. — Barcelona : Estampa de la Renaixensa, 1883. — 204 pàgines ; 20 cm.
Filosofia, Geografia i Història: D.H. 271(467.1) Tod.

L'interès de Toda per Poblet ve de la primera visita que fa al monestir l'abril de 1870. Aquell any, amb només quinze anys, escriu la memòria "Poblet: datos y apuntes" (Reus, juliol de 1870) i el fullet *Poblet: descripción histórica* (Reus: Tosquellas i Zamora, 1870), i té la intenció de destinar els guanys de les vendes del fullet a la restauració del monestir. Poblet li deixà una empremta tan forta que la idea de reconstruir-lo no l'abandonarà mai. L'estiu de 1883, després del retorn de la Xina, fa dues estades a l'Espuga de Francolí i Poblet i, poc després, publica *Poblet ; Records de la Conca de Barberá*, on, com explica Fort i Cogul, combina dades històriques i llegendes en una prosa agradable i planera, vivaç i d'una certa ambició literària. Durant aquesta estada a Catalunya, entre la Xina i Egipte, fa amistat amb els integrants del grup de la Renaixença i, sota la seva influència comença a emprar el català en els seus escrits; el llibre sobre Poblet és el primer que escriu en aquesta llengua.

- 1925 *Estudis pobletans* / per Eduart Toda y Güell. — Tarragona : Reyal Societat Arqueològica, 1925. — 234 pàgines ; 21 cm.
Lletres-Central-Dipòsits: R-24073.

Jordina Gort explica que, entre l'establiment a Catalunya el 1919 i la mort el 1941, Toda va escriure fins a 41 articles sobre Poblet que se sumen als treballs publicats anteriorment. Amb la participació a la Comissió de Monuments de Tarragona, l'interès per Poblet es magnifica i es converteix en el centre de la seva activitat. Com és pràctica habitual del reusenc, la majoria dels articles sobre el monestir acabaran formant part d'algun dels llibres que aquests anys publica sobre el tema: *Curiositats de Poblet* (1922), *Estudis pobletans* (1925) o *La destrucció de Poblet* (1935).

- 1935 *Panteones reales de Poblet : destrucción, envío de los fragmentos a Tarragona y abandono en los sótanos municipales en 1854, traslado al Museo Municipal en 1894, restitución al monasterio en 1933* / por Eduardo Toda y Güell. — Tarragona : [Suc. de Torres & Virgili], 1935. — 143 pàgines, 4 pàgines de làmines : il·lustracions ; 23 cm.
Filosofia, Geografia i Història: BA DA 726.8 (46.71) Tod.

Com descriu el subtítol, el llibre documenta els panteons reials que hi havia a Poblet, llur profanació i destrucció arran de la desamortització de 1808, i totes les peripècies per les quals van passar fins que, constituït el Patronat de Poblet que Toda presidia, es va decidir, amb l'acord de la Societat Arqueològica i la Comissió de Monuments de Tarragona, retornar al monestir les restes escultòriques emmagatzemades al Museu Provincial. La restitució va començar el 1933, i s'aprofità l'avinentesa per demanar a altres institucions i a particulars que tenien béns del cenobi que els retornessin.

- 1935 *Reconstrucción de Poblet : obras realizadas de 1930 a 1934 por el Patronato del Monasterio : memoria del presidente* / Eduardo Toda y Güell. — [Poblet] : Monasterio de Poblet, 1935. — 84 pàgines, 13 fulls de làmines ; 29 cm. — Hi ha una versió catalana de la memòria.
Lletres-Central-Dipòsits: FA-51/1.

Cinc anys després de la constitució del Patronat de Poblet que Toda presideix, elabora aquesta memòria en què dóna compte de la feina feta i adjunta una bona quantitat de documents fotogràfics que mostren que el pla de treball s'ha acomplert al peu de la lletra malgrat els trasbalsos polítics del quinquenni transcorregut. Per això, Toda clou el primer capítol de l'informe amb les paraules següents: "... nuestra vida ha transcurrido con la mayor tranquilidad, a pesar de las luchas política y sociales ocurridas en España y particularmente en Cataluña. El Patronato ha tenido siempre por amigas las clases dirigentes del país, y también, no obstante el número crecido de obreros, de todas procedencias, que frecuentemente trabajan en el Monasterio, nunca ha habido entre ellos, ni con nosotros, la más pequeña discordia social. Ha movido a todos, unánimemente, la sola idea de salvar, reconstruir y engrandecer a Poblet". Per descomptat, el caràcter de Toda i les seves grans dots per a la diplomàcia van ser clau perquè el treball avancés fins i tot quan les circumstàncies i, sobretot, el finançament eren adversos.

- 1997 *La davallada de Poblet : Poblet als segles XVII i XVIII* / Eduard Toda i Güell ; edició anotada i estudi introductorí a cura de Gener Gonzalvo i Alexandre Masoliver. — [Poblet] : Abadia de Poblet, 1997. — 473 pàgines ; 24 cm. — (Scriptorium populeti ; 16)
Filosofia, Geografia i Història: 271(467.1)“16” Tod.

L'interès de Toda per Poblet s'inicia en l'adolescència i, amb diferent intensitat, el manté tota la vida. Després del retorn a Catalunya, i sobretot a partir de 1930, quan es crea el Patronat del monestir, s'hi dedica plenament i en dirigeix la restauració; ni la guerra civil no el va apartar d'aquesta devoció. D'altra banda, també tenia la idea d'escriure una història general del monestir i, amb aquesta finalitat, va publicar nombrosos articles que posteriorment convertia en llibres; així van néixer *Poblet* (1915), *Estudis pobletans* (1925), o *La destrucció de Poblet* (1935). Ara bé, totes aquestes publicacions eren assajos de l'obra que havia de posar al dia la història del cenobi que, segons Gonzalvo, havia de tenir cinc parts: I, La formació de Poblet, 1153-1400; II, La grandesa de Poblet, 1400-1600; III, La davallada de Poblet, 1600-1800; IV, La destrucció de Poblet, 1800-1900, i V, La reconstrucció de Poblet, 1900-1935. De totes elles, Toda només publica una part de la darrera, sobre la reconstrucció de Poblet, en la forma de memòria de les obres realitzades, sota la direcció del Patronat del monestir, des de 1930 a 1934. També va deixar inèdit el manuscrit de *La davallada de Poblet* que, molt després, editen Gonzalvo i Masoliver. El manuscrit, que estava entre els papers de Toda que van restar al monestir, estava molt avançada. També segons Gonzalvo, la va escriure entre 1935 i 1940.

Documents de l'arxiu de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació que fan referència a les classes de Toda a l'Escola de Bibliotecàries i a les estades de les alumnes a Poblet

1927? *Fotografies del monestir i d'algun grup d'alumnes que a final dels anys vint van visitar el monestir durant les estades a Escornalbou*

1932, 26 de maig. *Llista dels 52 excursionistes que el 26 de maig visiten els monestirs de Poblet i Santes Creus*. Formen part de l'expedició les alumnes dels tres cursos de l'Escola acompanyades de la secretària Joana Casals i dels professors Bohigas, Massó i Torrents, Olivar, Petit, Soldevila, Riba i la seva muller, Clementina Arderiu. Casals fa un resum ben complet de l'excursió en el seu diari; del venerable restaurador de Poblet, en fa l'apunt següent: "El senyor Toda, carinyós, trist i vell, ens rep amb aquell aire entre afectuós i condescendent, de senyor feudal".

1932, 26 de maig. *Rebut de l'empresa Auto-cars y Automibius Ramón Acero pel lloguer dels dos autocars de l'excursió d'alumnes i professors a Poblet i Santes Creus*. Aquesta és la part de la factura que pagà la Generalitat; els excursionistes es feren càrrec d'una quantitat més petita per al lloguer de l'autocar.

1932, 15 d'octubre, Hotel Europa, Tarragona. *Carta d'Eduard Toda a Joana Casals*. Li demana de tocar "llamada y Tropa" per al proper dimarts, quan serà a Barcelona i començarà les classes de Restauració. Així mateix, li diu que avisi el senyor Rubió, ja que tem que si l'escrigués la carta no li arribaria a temps.

1934, 18 de març, Poblet. *Carta de les alumnes Maria Campmany i Carmen Massaguer a Joana Casals des de Poblet*. Hi fan una de les estades que van tenir lloc entre 1934 i 1937 per ajudar Toda en la catalogació i la restauració de la biblioteca pobletana. Li demanen, de part del senyor Toda, que els envii més targes, i li expliquen la part recreativa de l'estada, amb visites a Prades, Tarragona, l'Espuga... A la biblioteca de Tarragona van estar amb les companyes que hi fan pràctiques i van conèixer la directora, la senyoreta Enrich. Toda afegeix una nota per a la Joana, invitant-la a passar uns dies a Poblet amb la seva germana.

1936, 24 de gener, Poblet. *Carta de les alumnes Montserrat Pujol i Maria Prats a Jordi Rubió*. Li expliquen com transcorren els dies a Poblet, on van descobrint els racons del monestir mentre dediquen una setmana a la catalogació i una altra a la restauració de llibres. Una de les seves tasques serà la de restaurar un dels volums de la biblioteca que el virrei Pere Antoni d'Aragó va donar a Poblet, i que es va disgregar arran de l'exclaustració de 1935.

- 1936, 11 de març, Poblet. *Carta de les alumnes Mercè García i Josefina Pascó a Joana Casals*. Li parlen de l'estada tan agradable al monestir gràcies a l'extrema amabilitat del senyor Toda i dels amics que el visiten. No enyoren l'Escola, ni els professors i les companyes, i feliciten les alumnes que les seguiran en el sojorn a Poblet.
- 1937, 12 de juny, Poblet. *Carta d'Eduard Toda a Joana Casals acusant rebut de la carta en què li fa saber la mort d'Antoni Rubió i Lluch*. Li comenta que té un record sentit d'ell i del seu pare, Joaquim Rubió i Ors, i del temps en què els va conèixer, al voltant de Víctor Balaguer, a Vilanova i la Geltrú. Millorat del refredat, li fa saber que està a punt d'anar a Barcelona. Aquell juny, Toda donaria les darreres classes a l'Escola.
- 1938, 21 de juliol, Poblet. *Carta d'Eduard Toda a Jordi Rubió donant-li el vistiplau al cursset d'Emili Brugalla que suplirà les seves classes a l'Escola*. Si el curs vinent es torna a fer, s'hi inscriurà com a alumne. Espera notícies d'Alòs-Moner sobre els llibres de la col·lecció espanyola d'Itàlia que encara no han arribat a la Biblioteca de Catalunya. També li dona compte de les col·leccions que ha reunit a Poblet en la tasca de protecció del patrimoni; sempre atent a millorar les col·leccions públiques, comenta que, si en normalitzar-se la situació, aquests béns no són reclamats podran anar a la Biblioteca de Catalunya. Des de Poblet comencen a sentir-se els efectes de la guerra, i confia que les canonades no es dirigeixin al monestir.
- 1938, 4 d'agost, Barcelona. *Carta de Jordi Rubió a Eduard Toda en resposta a l'anterior*. L'organització d'un cursset per formar bibliotecàries infantils i la inauguració de la biblioteca de Palafugell, l'han mantingut ocupat. Li fa saber que el Claustre ha acceptat que les alumnes que han fet el cursset de Brugalla puguin examinar-se de revàlida; tanmateix, quan pugui fer-lo, s'hauran de matricular del seu curs. Reconeix la feina que ha fet Toda recollint els llibres més valuosos de la regió i li comenta que, si estiguessin en perill, els primers que haurien d'anar cap a Barcelona serien els manuscrits de Tortosa; els té en gran estima perquè els va estudiar amb el seu pare.

OBRES SOBRE EDUARD TODA AL CATÀLEG DE LES BIBLIOTEQUES DE LA UB

Ordenats cronològicament per la data de publicació o d'elaboració, a continuació s'anoten els treballs sobre Eduard Toda que figuren en el catàleg de les biblioteques de la Universitat de Barcelona. S'exclouen els articles publicats en revistes, les contribucions en monografies, els treballs presentats en congressos, etc. A les descripcions s'afegeix la biblioteca propietària de l'exemplar exposat i el topogràfic corresponent, i es complementen amb un comentari breu.

1933 Ferré Florit, Dolors

Bibliografia d'Eduard Toda i Güell / Dolors Ferré i Florit. — 1933. — 72 fulls ; 18 x 23 cm. — Treball de final de carrera — Escola de Bibliotecàries, 1933.

Biblioteconomia: T-005.

Dolors Ferré Florit era de Mont-roig del Camp, i probablement va ser la proximitat geogràfica amb el castell d'Escornalbou que la va animar a elaborar la bibliografia d'Eduard Toda com a treball de final de carrera de l'Escola. Per realitzar el repertori, va fer estades a Poblet, i les va repetir a mitjan dels anys trenta, quan ja s'havia graduat, per actualitzar-lo. L'any 1952 la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense va publicar la bibliografia, castellanitzant-la.

1952 Ferré Florit, Dolors

Bibliografia de Eduardo Toda / Dolores Ferré Florit. — Tarragona : Real Sociedad Arqueológica Tarraconense, [1952?]. — 35 pàgines — Separata de: *Boletín arqueológico*, año LII, 1952.

Biblioteconomia: C-V/30.

1965 Pujol Solanellas, Dolors

Bibliografia de l'il·lustre reusenc Eduard Toda i Güell : treball premiat en el VI Certamen Literari del Centre de Lectura de Reus, celebrat a l'any 1959 / Dolors Pujol Solanellas. — Reus : [Editor no identificat], 1965 (Poblet : Impremta Monàstica). — 40 pàgines ; 22 cm.

Biblioteconomia: C-V/31.

El 1926 Dolors Pujol es matricula a l'Escola Superior para la Mujer en la modalitat d'ensenyament lliure que era vigent en aquella etapa; tanmateix, no acaba la carrera, qui sap si perquè, a partir de 1930, l'Escola només imparteix l'ensenyament presencial. Amb la seva germana Elisa, que també estudiava per bibliotecària, va fer estades al castell d'Escornalbou per ajudar Toda en la redacció de la *Bibliografía española d'Itàlia*. Més tard, ja a Poblet, treballa, amb la bibliotecària Maria Prat, en la catalogació de la biblioteca pobletana. El 1959 el Centre de Lectura li premia un treball bibliogràfic sobre el mecenes que publicaria uns anys després. El 1929 va ser nomenada secretària de la Junta de Museus del Centre de Lectura; aquells anys comença a treballar com a bibliotecària de la institució, funció que exerceix fins a la seva jubilació.

1975 **Fort i Cogul, Eufemià**

Eduard Toda, tal com l'he conegut / Eufemià Fort i Cogul. — Barcelona : Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1975. — 370 pàgines : il·lustracions ; 21 cm. — (Biblioteca Abat Oliba ; 6)

Lletres-Central-5è pis: 008 (46.71)*19° For.

El treball de Fort i Cogul, amic i col·laborador de Toda en la darrera etapa de la vida del diplomàtic, va ser, per molts anys, l'aproximació més àmplia i completa al personatge; a hores d'ara, encara és un bon punt de partida per endinsar-se en aquesta figura singular.

1975 **Pla, Josep**

Homenots : quarta sèrie : Josep Maria de Sagarra, Eduard Toda, Josep Maria Junoy, ... / Josep Pla. — Barcelona : Destino, 1975. — 559 pàgines ; 18 cm. — (Obra completa ; 29)

Lletres-Central-Dipòsits: D-111/5/25.

Josep Pla va conèixer Toda a començament dels anys trenta a la penya que es reunia a l'Hotel Colón al voltant de Francesc Matheu. Si bé la semblança que en fa conté imprecisions i algun error, la lectura de l'homenot que li dedica és del tot recomanable per copsar la impressió que Toda causava en les generacions més joves, tant per la planta i l'actitud, com per la cultura que exhibia, l'activitat viatgera amb què acompanyava l'exercici professional d'una qualitat impecable, i també per l'entrega en cos i ànima que aquells anys consagrava a la restauració de Poblet.

1986 **Montero Blanco, Trinitat**

Eduardo Toda y Güell y el antiguo Egipto / tesis de llicenciatura de: Trinitat Montero Blanco ; director: Josep Padró i Parcerisa. — 1986. — 2 vol. (171, 115 pàgines). — Tesi de llicenciatura — Universitat de Barcelona, Departament de Prehistòria i Història Antiga, 1986.

Filosofia, Geografia i Història: T. 1666 1 i 2.

Cronològicament és el primer treball acadèmic sobre Toda que consta en el CCUC. Es tracta d'una tesina de 1986 que n'estudia la labor d'egiptòleg. Molt més recentment ha estat objecte de dues tesis doctorals, la de Mònica Ginés (2013) i la de Jordina Gort (2015).

1988 **Olivé i Guilera, Francesc**

Eduard Toda i l'Alguer : 1888-1988 / [Francesc Olivé i Guilera]. — Barcelona : Centre Excursionista de Catalunya, 1988. — 36 pàgines : il·lustracions ; 21 cm.

Biblioteconomia: H910 (450.88) Oli.

Amb motiu del centenari de l'estada consular d'Eduard Toda a l'Alguer, i de la publicació, el 1888, de *L'Alguer: un poble català d'Itàlia*, amb el qual divulgava el redescobriments de la llengua i la influència cultural catalanes que encara eren ben vives en aquest racó de Sardenya, el Centre Excursionista de Catalunya publica aquest fullet per commemorar l'aniversari. S'hi recullen alguns textos de Toda i sobre Toda, ressenyes d'algunes de les conferències que donà al CEC, etc.

2005 **Rere les peïjades de Toda** [enregistrament de vídeo] : *els orígens de l'egiptologia* / producció: Josep Padró i Piedrafita, Societat Catalana d'Egiptologia. — Barcelona : JPP, 2005. — 1 videodisc (DVD) (30 min) : color (Pal), so.

Filosofia, Geografia i Història: DVD ARQ 12.

El vídeo ressegueix el pas de Toda per Egipte i els treballs que el convertiren en el primer egiptòleg de l'estat i en un dels pioners de l'egiptologia.

2005 **Cano, Elisa**

Bibliografia d'Eduard Toda i sobre Eduard Toda a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona / a cura d'Elisa Cano. — Barcelona : Arxiu Històric de la Ciutat, 2005. — 11 pàgines — A la part inferior de la portada: Ajuntament de Barcelona. Barcelona 2005, Any del Llibre i la Lectura.

Biblioteconomia: F016 Can.

L'Arxiu Històric de la Ciutat va ser una de les institucions més beneficiades amb les generoses donacions del senyor d'Escornalbou. A més d'una interessant col·lecció de més de 6.000 llibres, amb obres sobre Espanya, d'història, de viatges, biografies, etc., una col·lecció d'uns 7.000 gravats amb retrats de personatges il·lustres, i una col·lecció de retrats fotogràfics de personatges del món de la cultura, la reialesa, la noblesa, etc., l'Arxiu, que dirigia el seu amic Agustí Duran i Sanpere, va rebre els papers del viatger català Domènec Badia, conegut per Ali Bei, que havia trobat a Egipte. El fullet és un breu resum de la biobibliografia de Toda a l'Arxiu Històric de la Ciutat; no inclou articles periodístics ni treballs publicats en revistes.

2007 **Del Nil a Catalunya : el llegat d'Eduard Toda** [textos: Josep Padró, Montserrat Comas, Mireia Rosich]. — [Vilanova i la Geltrú] : Biblioteca Museu Víctor Balaguer, cop 2007. — 16 pàgines: il·lustracions ; 21 x 21 cm. — Catàleg de l'exposició celebrada entre el 4 d'octubre de 2007 i el 17 de febrer de 2008 a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Filosofia, Geografia i Història: Arq. C.58/12.

El catàleg inclou textos breus sobre les peces que Toda va donar a la Biblioteca Museu Balaguer i la seva relació amb la institució, la col·lecció de fotografies de Toda relatives a Egipte, i el Toda egipciòleg. El catàleg reproduïx les fotografies de la col·lecció.

2010 **Massó Carballido, Jaume**

Eduard Toda i Güell : de Reus a Sardenya (passant per la Xina i Egipte, 1855-1887) / Jaume Massó Carballido. — Càller : Arxiu de Tradicions de l'Alguer, 2010. — 71 pàgines : il·lustracions ; 21 cm. — (Biblioteca Eduard Toda ; 3)

Filosofia, Geografia i Història: 92 C17/5.

Museòleg del Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca, Jaume Massó és un especialista en la vida i l'obra de Toda i, com a tal, a part d'algunes monografies, ha escrit nombrosos articles sobre els distints aspectes de la vida i l'activitat del reusenc. En aquesta publicació repassa la infantesa i la joventut de Toda, sovint a partir dels seus records, i les activitats que va dur a terme en els càrrecs de vicecònsol a la Xina i Egipte fins que desembarca en un nou destí consular, a Sardenya, el maig de 1887.

2012 **Gonzalvo i Bou, Gener**

Correspondència entre Eduard Toda i Güell i Jaume Barrera i Escudero (1925-1941) / Gener Gonzalvo i Bou ; amb un estudi introductori de Joaquim Capdevila i Capdevila. — Reus : Associació d'Estudis Reusencs, 2012. — 125 pàgines : il·lustracions ; 22 cm. — (Publicació (Associació d'Estudis Reusencs) ; 131)

Pavelló de la República: P 92 Gon.

Gener Gonzalvo ha editat diversos epistolars de Toda. Atès que inclouen cartes que parlen de l'Escola de Bibliotecàries i les alumnes, a més del que s'exhibeix a la vitrina, cal mencionar *Cartes d'Escornalbou i Poblet: un epistolari d'Eduard Toda a Agustí Duran i Sanpere (1922-1940)* (Poblet: Arxiu Històric Comarcal de Cervera, 2001) i *Eduard Toda i Güell (1855-1941) i el salvament del Monestir de Poblet, a través del seu epistolari* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005). Jaume Barrera, professor i bibliotecari del Seminari Conciliar de Barcelona, també va ser professor de l'Escuela Superior para la Mujer durant tota la dictadura de Primo de Rivera; bon amic de Toda, sovintejava les estades a Escornalbou, i en diverses ocasions va acompanyar les alumnes en les excursions al castell.

2013 **Ginés Blasi, Mònica**

El col·leccionisme entre Catalunya i la Xina (1876-1895) [recurs electrònic]. — [Barcelona] : Universitat de Barcelona, DL 2014. — 1 recurs electrònic (389 pàgines). — Tesi doctoral — Universitat de Barcelona, Departament d'Història de l'Art, 2013.

Filosofia, Geografia i Història: T.D. 1361. Disponible a:
<http://www.tdx.cat/handle/10803/130925>.

Eduard Toda ocupa un lloc central en la tesi doctoral de Mònica Ginés ja que, des del càrrec de vicecònsol a Macau, Hong Kong, Canton i Xangai, es va convertir en “el col·leccionista de peces xineses més preeminent del s. XIX català. Va formar una important col·lecció d’obres d’art, de documents i de monedes que va estudiar i va distribuir a diverses col·leccions públiques espanyoles” (p. 22).

2015 **Gort Oliver, Jordina**

Eduard Toda i Güell [recurs electrònic] : *ideologia i escriptura (1855-1911)*. – [Barcelona] : Universitat de Barcelona. – 1 recurs electrònic (494 p.). – Tesi doctoral – Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana, 2014.

Filosofia, Geografia i Història. Disponible a:
<http://www.tdx.cat/handle/10803/285581>.

Estudi d’Eduard Toda i de la seva obra, tant de l’escrita com de la material i l’espíritual. Amb la seva anàlisi, l’autora “vol aprofundir en la ideologia del personatge i com aquesta es mostra a través de tota la seva obra”. És a dir, pretén “extreure la base del seu pensament..., i descobrir el motor que va generar una personalitat tan polièdrica... Descobrir quina era la seva visió del món, el seu ideal, la seva filosofia...” (p. 7). La tesi s’ha publicat amb el títol: *Eduard Toda i Güell: la passió per la cultura* (Reus: Associació d’Estudis Reusencs: Rosa de Reus, 2015).

2016 **Estivill Rius, Assumpció**

“Eduard Toda, de bibliòfil i mecenes de biblioteques a mestre de bugada de papers”. *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 37 (desembre 2016). <http://bid.ub.edu/37/estivill.htm>.

Amb motiu del setanta-cinquè aniversari de la mort d’Eduard Toda, l’autora analitza la seva activitat com a bibliòfil i mecenes de biblioteques, amb la qual va contribuir a enriquir les biblioteques i els arxius del país, i la relació que va tenir amb l’Escola de Bibliotecàries, on va ser professor des de la segona meitat dels anys vint fins a 1938. Durant una bona colla d’anys, les alumnes de l’Escola van fer estades al castell d’Escornalbou, primer, i després al monestir de Poblet, on Toda s’instal·la a inici dels anys trenta per dirigir-ne la restauració.

Grup d’alumnes amb Eduard Toda, d’excursió a Escornalbou.
1926
(Arxiu de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació)

RETRATOS DE COS ENTER.

EDUARDO TODA.

De fixo que n' haurán sentit parlar més de una vegada. Conta 33 anys escassos y ha seguit mitj mon. Fill de Reus com en Fortuny, com en Prim, com en Bartrina; guapo, de bona presència; més aviat alt que baix, cabell y barba rossos, ulls blaus y expressius, respirant franquesa y bon humor, es de la rassa dels homes infatigables y emprendedors, dels que reuneixen la ciència á la acció, l' afany de descobrir ó investigar á un gran esperit de observació y á un fort caudal de coneixements.

Es impossible parlarli sense posarhi simpatias; té *àngel*, com diuhen los castellans.

Curadora: Assumpció Estivill

Amb la col·laboració del CRAI-Biblioteca
de la Universitat de Barcelona i les
Biblioteques Municipals de Reus

Amb el suport de la Comissió de Normalització lingüística
de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Biblioteconomia
i Documentació